

การคำนวณราคาอ้อย

เฉลิมพล ไหลรุ่งเรือง ปรีชา พราหมณีย์ และ อรรถสิทธิ์ บุญธรรม
ศูนย์วิจัยพืชไร่สุพรรณบุรี กรมวิชาการเกษตร

อรรถชัย จินตะเวช

ภาควิชาปฐพีศาสตร์และอนุรักษ์ศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์ และศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

และศักดิ์ดา จงแก้ววัฒนา

ภาควิชาพืชไร่ คณะเกษตรศาสตร์ และศูนย์วิจัยเพื่อเพิ่มผลผลิตทางเกษตร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ราคาอ้อย

เอกสารฉบับนี้มีจุดประสงค์เพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องของการกำหนดราคาอ้อยในประเทศ และเพื่อให้ทราบถึงการใช้อ้อมูลชนิดต่าง ๆ ในการคำนวณ โดยรวบรวมมาจากเอกสาร และจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้สนใจสามารถติดต่อขอรายละเอียดเพิ่มเติมได้

การกำหนดราคารับซื้ออ้อยเป็นกิจกรรมที่ดำเนินการโดยคณะกรรมการร่วม 3 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายโรงงาน ฝ่ายชาวไร่ และฝ่ายราชการ โดยใช้ระบบแบ่งผลประโยชน์ระหว่างชาวไร่และโรงงานน้ำตาล ตั้งแต่ปี 2525/26 คณะกรรมการฯ จะกำหนดราคารับซื้ออ้อยเป็น 2 ช่วง ได้แก่

- ราคาอ้อยขั้นต่ำ เป็นราคาที่ประกาศก่อนฤดูการเปิดหีบอ้อยทุกปี (เช่นในฤดูการผลิตอ้อย 2541/42 คณะกรรมการจะดำเนินการประกาศราคาอ้อยขั้นต่ำประมาณเดือนกันยายน 2541) เป็นราคาที่โรงงานต้องจ่ายให้แก่ชาวไร่เมื่อส่งอ้อยเข้าโรงงาน
- ราคาอ้อยขั้นสุดท้าย เป็นราคาที่ประกาศภายในเดือนตุลาคมของทุกปี (ในฤดูการผลิต 2541 คณะกรรมการจะทำการประกาศในเดือนตุลาคม 2542 เนื่องจากต้องรอการจำหน่ายน้ำตาลโคเวต้า ข และโคเวต้า ค และผลผลิตอื่นที่ได้จากผลผลิตอ้อยของปี 2541) เป็นราคาที่คำนวณจากผลต่างระหว่างรายได้และรายจ่ายที่เกิดขึ้นจริงในแต่ละฤดูการผลิต

สูตรในการคำนวณราคาอ้อย

คณะกรรมการร่วมฯ ใช้สูตรดังต่อไปนี้ในการคำนวณราคาอ้อยทั้งสอง

$$Pc = 0.7 \left[\frac{R1 + R2}{Qc} \right]$$

Pc = ราคาอ้อย (บาท/ตัน)

0.7 = สัดส่วนการแบ่งผลประโยชน์ระหว่างชาวไร่และโรงงานน้ำตาล

R1 = รายได้สุทธิของน้ำตาลโคเวต้า ก เป็นน้ำตาลทรายขาวใช้บริโภคในประเทศ (บาท) และน้ำตาลโคเวต้า ค บางส่วน
= [ปริมาณน้ำตาลทรายขาวใช้บริโภคในประเทศ x ราคาขายในประเทศ] - ค่าใช้จ่ายในการผลิตและขนส่งน้ำตาล

R2 = รายได้สุทธิของน้ำตาลโคเวต้า ข เป็นน้ำตาลดิบผลิตเพื่อส่งออก (บาท) และน้ำตาลโคเวต้า ค บางส่วนเป็นน้ำตาลผลิตเพื่อส่งออก
= [ปริมาณเป็นน้ำตาลดิบผลิตเพื่อส่งออก x ราคาขายในตลาดโลก] - ค่าใช้จ่ายในการผลิตและขนส่งน้ำตาล

Qc = ปริมาณอ้อยที่ผลิตได้ในแต่ละปี (ตัน) ในกรณีของการคำนวณราคาอ้อยขั้นสุดท้ายจะใช้ตัวเลขปริมาณอ้อยที่เข้าที่บจริงในการคำนวณ

ในทางปฏิบัตินั้นคณะกรรมการได้กำหนด หมวดรายได้ และหมวดรายจ่ายไว้ดังนี้

1. หมวดรายได้

ประมาณการรายได้จากการจำหน่ายอ้อย คิดจากปริมาณอ้อยไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของร้อยละ 70 ของประมาณการรายได้สุทธิ

รายได้สุทธิจากการจำหน่ายน้ำตาล คือ รายได้จากการจำหน่ายน้ำตาลทรายทุกประเภท บวกเพิ่มอีกร้อยละ 70 ของรายได้จากการขายกากน้ำตาล

รายได้จากการจำหน่ายน้ำตาลทราย ประกอบด้วย

รายได้สุทธิจากการขายน้ำตาลโคเวต้า ก (R1)

รายได้สุทธิจากการขายน้ำตาลโคเวต้า ข (R2)

รายได้สุทธิจากการขายน้ำตาลโคเวต้า ค

รายได้อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายกำหนด

รายได้ที่เกิดจากส่วนต่างของรายปีจริงและรายได้ในการคำนวณปีที่ผ่านมา

2. หมวดรายจ่าย

ภาษีการค้า

ค่าใช้จ่ายในการควบคุมการผลิตและการจำหน่าย

ค่าใช้จ่ายในการส่งออกน้ำตาลของโคเวต้า ข. และ ค.

ค่าใช้จ่ายในการจำหน่าย

ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

รายจ่ายที่เกิดจากส่วนต่างของรายจ่ายจริงกับรายจ่ายในการคำนวณปีที่ผ่านมา

ประเภทของน้ำตาลที่ผลิตในประเทศ

โรงงานน้ำตาลในประเทศในความสามารถในการผลิตน้ำตาล 3 ลักษณะ ได้แก่

1. น้ำตาลโคเวต้า ก เป็นน้ำตาลทรายขาว หรือน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ ผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ มีปริมาณประมาณ 1.5-1.7 ล้านตันต่อปี แยกตามโรงงานได้ในตารางที่ 1
2. น้ำตาลโคเวต้า ข เป็นน้ำตาลทรายดิบผลิตเพื่อส่งออกตามสัญญาระยะเวลาอยู่กับประเทศคู่ค้า มีปริมาณ 800,000 ตันต่อปี แยกตามโรงงานได้ในตารางที่ 1
3. น้ำตาลโคเวต้า ค เป็นน้ำตาลทรายขาว หรือน้ำตาลทรายขาวบริสุทธิ์ หรือน้ำตาลทรายดิบ ที่ผลิตได้ในแต่ละปีหลังจากหักน้ำตาลในโคเวต้า ก และ ข น้ำตาลจำนวนนี้โรงงานเป็นผู้ดำเนินการในการส่งออก มีปริมาณประมาณ 3.5-4.0 ล้านตันต่อปี แยกตามโรงงานได้ในตารางที่ 1

คณะกรรมการบริหารตามพระราชบัญญัติอ้อยและน้ำตาลทราย พ.ศ.2527 เป็นผู้รับผิดชอบในการกำหนดราคาอ้อยขั้นต่ำและขั้นสุดท้าย ในการคำนวณราคาอ้อยขั้นต่ำและขั้นสุดท้าย ในการคำนวณราคาอ้อยขั้นต่ำ คณะกรรมการบริหารจะเป็นผู้ดำเนินการ โดยอาศัยข้อมูลพื้นฐาน องค์ประกอบในการคำนวณราคาจากคณะกรรมการอ้อย คณะกรรมการน้ำตาลทราย ข้อมูลราคาจำหน่ายน้ำตาลไปต่างประเทศจากบริษัทอ้อยและน้ำตาลไทย จำกัด เมื่อได้ข้อมูลแล้วจะต้องมีการเชิญผู้แทนของสถาบันชาวไร่อ้อย และโรงงานมาฟังความเห็น หรือคัดค้าน ก่อนสรุปผลเสนอคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายเพื่อพิจารณาแล้วจึงนำเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบ และประกาศต่อไป

ราคาอ้อยขั้นสุดท้าย คณะกรรมการบริหารได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการคำนวณราคาอ้อยขั้นสุดท้าย และผลตอบแทนการผลิตและจำหน่ายน้ำตาลทรายขั้นสุดท้าย ซึ่งมีผู้แทนชาวไร่อ้อย โรงงานน้ำตาล และราชการเป็นไปตามสัดส่วนของคณะกรรมการบริหารเป็นผู้พิจารณาแล้วนำเสนอให้คณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายพิจารณาให้ความเห็นชอบก่อนเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ตารางที่ 1: ชนิดและปริมาณน้ำตาลทรายในฤดูการผลิต 2539/40 (บัญชีจัดสรรขั้นต้น)

หน่วย x100 กิโลกรัม (100 กิโลกรัม = 1 กระสอบ)

โรงงานน้ำตาล/บริษัท	โควต้า ก.	โควต้า ข.	โควต้า ค.	สำรองโคว ต้า ก.
1. รง. น้ำตาลลำปาง กรมโรงงานอุตสาหกรรม	99,155	30,066	105,357	1,402
2. รง. น้ำตาลอุดรดิตถ์ กรมโรงงานอุตสาหกรรม	106,287	35,966	138,417	1,618
3. รง. น้ำตาลสุพรรณบุรี กรมโรงงานอุตสาหกรรม	135,065	55,203	240,729	2,272
4. บ. น้ำตาลเชียงใหม่ จำกัด	30,704	9,310	32,625	434
5. บ. น้ำตาลไทยเอกสิทธิ์ จำกัด	522,813	253,490	1,203,803	9,451
6. บ. น้ำตาลทรายกำแพงเพชร จำกัด	227,371	110,243	523,531	4,110
7. บ. น้ำตาลมิตรสยาม จำกัด	456,288	221,235	1,050,624	8,248
8. บ. น้ำตาลนครเพชร จำกัด	393,494	190,789	906,038	7,113
9. บ. น้ำตาลรวมผลอุตสาหกรรมนครสวรรค์ จำกัด	367,719	182,656	867,414	6,810
10. บ. น้ำตาลเกษตรไทย จำกัด	1,125,146	545,537	2,590,703	20,338
11. บ. น้ำตาลพิษณุโลก จำกัด	240,666	116,689	554,144	4,350
12. บ. ไทยรุ่งเรืองอุตสาหกรรม จำกัด	180,266	87,404	415,071	3,259
13. บ. อุตสาหกรรมน้ำตาลกาญจนบุรี จำกัด	246,293	119,417	567,101	4,452
14. บ. ไทยเพิ่มพูนอุตสาหกรรม จำกัด	243,456	118,042	560,570	4,401
15. บ. ไทยอุตสาหกรรมน้ำตาล จำกัด	246,040	119,294	566,518	4,447
16. บ. โรงงานน้ำตาลนิวกงไทย จำกัด	198,459	96,225	456,962	3,588
17. บ. น้ำตาลท่ามะกา จำกัด	277,597	134,595	639,182	5,018
18. บ. อุตสาหกรรมมิตรเกษตร จำกัด	274,410	133,050	631,843	4,961
19. บ. น้ำตาลไทยกาญจนบุรี จำกัด	275,714	133,682	634,844	4,984
20. บ. ประจวบอุตสาหกรรม จำกัด	198,329	96,162	456,663	3,585
21. บ. น้ำตาลวังขนาย จำกัด	223,027	108,136	513,531	4,031
22. บ. น้ำตาลราชบุรี จำกัด	252,392	122,374	581,145	4,562
23. บ. น้ำตาลบ้านโป่ง จำกัด	268,972	130,413	619,321	4,862
24. บ. น้ำตาลรีไฟน์ซึ้งมงคล จำกัด	459,546	222,815	1,058,125	8,307
25. บ. น้ำตาลมิตรผล จำกัด	772,228	374,422	1,778,093	13,959

ตารางที่ 1: (ต่อ)

หน่วย x100 กิโลกรัม (100 กิโลกรัม = 1 กระสอบ)

โรงงานน้ำตาล/บริษัท	โควต้า ก.	โควต้า ข.	โควต้า ค.	สำรองโควต้า ก.
26. บ.น้ำตาลสิงห์บุรี จำกัด	345,920	167,722	796,496	6,253
27. บ.อุตสาหกรรมน้ำตาล ที.เอ็น. จำกัด	563,382	273,160	1,297,214	10,183
28. บ.น้ำตาลสระบุรี จำกัด	645,337	312,897	1,485,920	11,666
29. บ.อุตสาหกรรมน้ำตาลปราณบุรี จำกัด	129,460	48,360	199,658	2,084
30. บ.อุตสาหกรรมน้ำตาลชลบุรี จำกัด	143,814	58,779	256,323	2,419
31. บ.สหกรณ์น้ำตาลชลบุรี จำกัด	179,031	86,805	412,227	3,236
32. บ.น้ำตาลนิวกว่างสู่นหลี จำกัด	173,646	84,194	399,829	3,139
33. บ.อุตสาหกรรมหนองใหญ่ จำกัด	354,285	171,778	815,757	6,404
34. บ.น้ำตาลตะวันออก จำกัด	328,482	159,267	756,346	5,938
35. บ.น้ำตาลระยอง จำกัด	100,179	33,900	130,462	1,525
36. บ.น้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด	376,107	182,359	866,005	6,799
37. บ.สหเรือง จำกัด	202,069	97,975	465,273	3,652
38. บ.โรงงานน้ำตาลทรายขาวเริ่มอุดม จำกัด	617,860	299,575	1,422,652	11,168
39. บ.น้ำตาลกุมภวาปี จำกัด	559,299	271,181	1,287,814	10,110
40. บ.น้ำตาลเกษตรผล จำกัด	599,484	271,270	1,288,238	10,113
41. บ.น้ำตาลขอนแก่น จำกัด	839,772	407,171	1,933,614	15,180
42. บ.น้ำตาลมิตรภูเวียง จำกัด	326,932	158,516	752,777	5,910
43. บ.รวมเกษตรกรรมอุตสาหกรรม จำกัด	897,954	435,381	2,067,583	16,232
44. บ.อุตสาหกรรมโคราช จำกัด	825,629	400,313	1,901,051	14,924
45. บ.อุตสาหกรรมอ่างเวียน จำกัด	658,715	319,384	1,516,724	11,907
46. บ.วนชัยอุตสาหกรรม จำกัด	42,206	12,798	44,846	596
รวม	16,731,000	8,000,000	37,789,163	300,000

ที่มา: วารสารน้ำตาล พย-ธค 2539

การซื้อขายอ้อยในปัจจุบันได้นำคุณภาพความหวานของอ้อยเข้ามาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาด้วย ราคาที่ทางคณะกรรมการกำหนดขึ้นนี้เป็นราคาที่คุณภาพความหวานที่ระดับ 10 CCS ถ้าหากอ้อยที่เข้าหีบ มีคุณภาพความหวานสูงขึ้น ชาวไร่อ้อยก็จะได้รับค่าตอบแทนเพิ่มขึ้นอีกในอัตราร้อยละ 6 ของราคาอ้อย เบื้องต้น ต่อค่า CCS ที่เพิ่มขึ้น 1 หน่วย

ในแต่ละปีคณะกรรมการน้ำตาลทรายจะกำหนดชนิดและปริมาณน้ำตาลทรายที่ให้โรงงานน้ำตาล ผลิต โดยจะจัดสรรโควต้าให้แต่ละโรงงานตามกำลังการผลิตของโรงงาน ในส่วนของโควต้า ข. จะกำหนดไว้ ที่ 800,000 เมตริกตันต่อปี

ในการคำนวณราคาอ้อยขั้นต้นในแต่ละปีจะมีปัญหาในการประมาณการผลผลิตอ้อย ซึ่งมักมีการ ประมาณการคลาดเคลื่อน เนื่องจากมีปัจจัยหลายประการที่เข้ามาเกี่ยวข้องในการคาดการณ์ผลผลิตอ้อยได้ แก่ พันธุ์อ้อย ลักษณะภูมิอากาศ การระบาดของศัตรูพืช ทำให้บางครั้งมีความขัดแย้งกันในคณะกรรมการ ดังนั้นหากมีมาตรฐาน ในการคาดการณ์ผลผลิตอ้อยได้จะทำให้ การคำนวณผลผลิตและราคาอ้อยเป็นไปได้ ถูกต้องและแม่นยำ ทั้งยังช่วยในการวางแผนการผลิตและการจำหน่ายอ้อยอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

นิรนาม 2539 การคำนวณราคาอ้อย และการคิดราคาอ้อยเป็นรายภาค วารสารน้ำตาล พย-ธค 2539 หน้า 7-20.

จบรายงานในส่วนนี้

กลับไปสารบัญ

ออกจากรายงาน